

Glava Borisa Kidriča na njegovem spomeniku v Kidričevem

»Ukradli« so kip zločinca

1. del

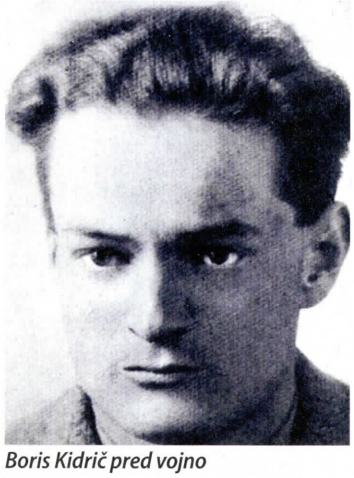
Ivo Žajdela

V demokraciji živimo že več kot dvajset let, vendar v mnogih slovenskih krajih nekateri še vedno častijo zločince. Poleg Kardelja je bil eden največjih prav gotovo Boris Kidrič, ki ga še vedno častijo v Kidričevem.

Takoj po novem letu so nekateri mediji objavili novico, da je v Kidričevem s podstavka kipa izginila glava revolucionarja Borisa Kidriča, po katerem se kraj imenuje. Ptujski časopis *Štajerski tednik* je celo objavil članek z bombastičnim naslovom *Krajani so ogorčeni.* V članku je njegov avtor M. Ozmec zapisal: »Krajani so ogorčeni, saj so mnogi prepričani, da naj bi šlo za politično dejanje nasprotnikov nekdanjega sistema oziroma revolucionarja in velikega gospodarstvenika Borisa Kidriča.« Novinar je objavil tudi pisanje Branka Štrucla, ki je vodil pobudo za samostojno občino Kidričevo, v katerem je ta kar v imenu mnogih zapisal: »V Nestrankarskem gibanju za samostojno občino Kidričevo smo mnenja, da gre za čisto provokacijo nasprotne strani, ki je verjetno v povezavi z današnjo oblastjo v občini. Kidričani smo ogorčeni. Kip Borisa Kidriča, narodnega heroja in gospodarstvenika, naj se nemudoma vrne na mesto, kjer je bil do sedaj. Gre za kulturno-zgodovinsko obeležje, ki se ga krajani Kidričevega ne sramujemo. Vsekakor gre za nedopustni vandalizem, ki se ga poslužuje nasprotna stran.«

Če pustimo ob strani podtikanja in pisanje v množini, potem se človek ne more načuditi, kako skušajo nekateri vedno znova krčevito braniti in zagovarjati osebe iz slovenske zgodovine, ki so obremenjene z zločinstvom.

Strnišče postalo Kidričevo Kip Kidriču so v Kidričevem postavili 22. aprila 1973. Gre za razmeroma velik kip, saj naj bi bronasta glava po besedah njegovega kiparja Viktorja Gojkoviča tehtala kar sto kilogramov. Leta 1945 so imeli komunisti (Ozna) v Kidričevem, ki se je takrat imenovalo Strnišče, uničevalno koncentracijsko taborišče, v okolici katerega so še vedno neraziskana množična grobišča. Ko je Kidrič leta 1953 umrl, so v povojnem ozračju uničevanja starega, zaplemb zasebnega premoženja, množičnih zapiranj ljudi in preimenovanj krajev Strnišče preimenovali v Kidričevo. Čeprav imamo v Sloveniji od spomladi 1990 demokratični politični sistem, se ta kraj še vedno imenuje po komunističnem zločincu. Tudi v nekaterih drugih mestih po Sloveniji kljub dvajsetim letom demokracije – kjer čaščenja zločinov in zločincev ne bi smelo biti – še vedno stojijo Kidričevi spomeniki.

Boris Kidrič pred vojno

Drugi človek revolucije Boris Kidrič je bil med drugo svetovno vojno in komunistično revo-

lucijo drugi človek revolucije. Prvi je bil Edvard Kardelj, ki mu Kidrič sicer po pomenu ni segal niti do gležnjev, bil pa je druga najpomembnejša osebnost komunistične revolucije, ta pa je bila najbolj zločinski projekt v novejši slovenski zgodovini. Bistvo komunistične revolucije je bilo uničenje prejšnjega kolikor toliko demokratično urejenega sveta in vzpostavitev sistema, ki je sicer propagiral enakost, v resnici pa je dosledno uničeval vse in vsakogar, ki je razmišljal drugače kot vodilni komunisti.

Medvojno zločinstvo komunistov se je začelo že hitro po okupaciji Slovenije leta 1941, ko so komunisti organizirali in potem vodili upor, ki je bil v celoti podrejen le enemu cilju, izvedbi komunistične revolucije oziroma zasedbi oblasti. Svoje politične nasprotnike so začeli pobijati že poleti 1941 in umori – v izjemno težkih razmerah okupacije dežele! – komunistične revolucije so prvi vrhunec dosegli leta 1942. Samo med vojno so komunisti s svojimi vojaškimi organizacijami (partizani, VOS) umorili okoli 4.000 Slovencev. Od 1941 do 1946 sta vojna in komunistična revolucija zahtevali 95.000 ubitih Slovencev. Od tega jih gre večina, vsaj okoli 70.000, na rovaš slovenske komunistične revolucije, ki je bila ena najbolj temeljitih v svetovnem merilu (kajti tudi umrli v taboriščih in t. i. talci oz. žrtve povračilnih ukrepov so bili žrtve boljševističnega načina vodenja upora, pri katerem je bilo vse podrejeno revoluciji). Poleg teh grozljivih številk je treba upoštevati še ropanje, uničevanje, množične zapore, politične procese, zaplembe tako rekoč vsega, kar je bilo količkaj vrednega. Poleg tega se osvobodilni odpor meri po tem, kaj mu sledi, ali mu sledi demokratični politični sistem. V slovenskem primeru je t. i. NOB sledilo 45 let trde komunistično-udbovske diktature, katere posledice vsak dan zasledujemo še 20 let po demokratizaciji Slovenije.

Politični komisar Pri tem neizmernem zločinskem projektu je bil Boris Kidrič drugi človek po odgovornosti. Zato je svojevrstna simbolika tudi v tem, da še vedno, kljub dvajsetim letom demokracije, naša mesta, trge in še kaj »krasijo« simboli najbolj zločinskega projekta v novejši slovenski zgodovini.

Kidričev spomenik v Šentvidu pri Ljubljani

Kidrič (rojen leta 1912) je bil že v 30. letih za Kardeljem drugi človek komunistične partije. Med vojno je bil do jeseni 1941 prvi politični komisar partijske partizanske vojske, prvi torej, ki je dal politično-ideološke smernice in ton partizanski vojski. Politični komisar je bila tudi najpomembnejša funkcija partizanske vojske, pomembnejša od funkcij komandantov. Isto funkcijo je kasneje opravljal še dvakrat, jeseni 1942 in jeseni 1944. Bil je t. i. politični sekretar Osvobodilne fronte, torej njen prvi človek: vodil je seje izvršilnega odbora OF, pripravljal osnutke razglasov in sklepov ter pisal uvodnike v komunistično glavno glasilo *Slovenski poročevalec*. Leta 1943 so ga v Jajcu »izvolili« v predsedstvo Avnoja in mu zaupali, da je še naprej neposredno vodil partizansko-revolucionarno gibanje v Sloveniji. Ob koncu vojne, 5. maja 1945, je v Ajdovščini postal predsednik »prve slovenske vlade«. Po smrti leta 1953 pa vse do danes so ga prikazovali kot naprednega politika, v resnici pa je bil poosebljeni zločinec.

Komunistična monopolizacija Naj v nadaljevanju navedem nekaj besed oz. navodil, ki jih je Boris Kidrič dajal kot drugi najpomembnejši človek komunistične revolucije svojim podrejenim, še posebej v prvem delu vojne in revolucije.

11. julija 1941 se je v javnosti prvič pojavilo novo ime Osvobodilna fronta (v *Slovenskem poročevalcu* v Kidričevem članku *K dejanjem!*). V članku *K dejanjem!* je Boris Kidrič navedel še jasnejšo smernico (kot že pred tem) za komunistično revolucijo. Zapisal je: »Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki ji je dala pobudo Komunistična partija Slovenije in ki se ji je na temelju popolne enakopravnosti pridružilo vse, kar misli in čuti odkritosrčno slovensko, je zavzela tak razmah, da jo smemo po vsej pravici imenovati edinega slovenskega predstavitelja. Naj se izdajalci v fašistovskem 'sosvetu' še tako penijo v 'predstaviteljskih' frazah, vendar je dejstvo, do razen svojega izdajstva ne predstavljajo nikogar in ničesar ...«

Novost v teh Kidričevih smernicah je bila uzurpacija oziroma monopolizacija narodnega predstavništva. Kidrič je namreč zapisal, da je OF edini predstavnik slovenskega naroda (kar je seveda čisti boljševizem oz. nasilje komunistične revolucije). Že 11. julija 1941 si je torej OF oziroma KPS začela lastiti monopol nad odporom proti okupatorju. V tem času je KPS štela okoli tisoč članov, s simpatizerji pa nekaj tisoč. Za primerjavo: vodilna slovenska politična stranka SLS je decembra 1938 pri državnozborskih volitvah dobila 78 odstotkov glasov. To razmerje pokaže vso absurdnost in oholost komunistične monopolizacije tako pri predstavljanju naroda kot pri odporu proti okupatorju.

S pomočjo okupacije Pozor, tu govorimo o odporu proti okupatorju leta 1941, torej v začetni fazi okupacije. Nikjer drugod v okupiranih deželah po Evropi niso tako hitro izvajali upora, saj je bilo takrat vsakomur jasno, da je v tistem obdobju vsaka uporniška akcija pomenila neusmiljene okupatorjeve povračilne ukrepe, katerih žrtve so bili večinoma nedolžni civilisti. Zakaj so torej komunisti v Sloveniji tako hiteli? Zato, ker jim je okupatorjevo (proti)nasilje zelo koristilo, saj so se komunisti s svojo revolucijo najbolje znašli prav v okolju nasilja in strahu.

V istem članku je bila še naslednja Kidričeva grožnja: »Kdor pa bi kakor koli želel razrušiti sveto in nedotakljivo enotnost Osvobodilne fronte slovenskega naroda, ta bi se s samim takim dejanjem uvrstil med izdajalske pomočnike fašistovskih zločincev.« Kidrič je takrat, 11. julija 1941, ko v Sloveniji ni bilo še nobenih uporniških akcij, zagrozil s pojmom »izdajalec«, ki je bilo potem do konca vojne in še čez glavno orodje »krivde«, s katerim so množično uničevali politične nasprotnike – in s tem čistili »teren« za zasedbo oblasti.

Komunisti kot »narod« 28. julija 1941 je na svoji seji, sklicani na pobudo CK KPS, Vrhovni plenum OF določil norme za »kaznovanje izdajalcev« in za »kazenski postopek« proti njim. Začel se je nepretrgan komunistični politični boj proti tradicionalnim strankam in vodilnim posameznikom v obliki blatilne gonje. 9. avgusta 1941 je *Slovenski poročevalec* objavil ▶

Kidričevo • *Kdo je odstranil (ukradel) kip Borisa Kidriča*

Krajani so ogorčeni

V ponedeljek, 3. januarja, se je med Kidričani razširila novica, da kipa Borisa Kidriča, ki je bil od leta 1973 postavljen ob Mercatorjevi samopostrežnici, ni več.

Krajani so bili ogorčeni, saj so mnogi prepričani, da naj bi šlo za politično dejanje nasprotnikov, nekdanjega

Ob tem naj spomnimo, da so spomenik narodnemu heroju Borisu Kidriču v Kidričevem svečano odkrili

V lokalnem časopisu Štajerski tednik (Ptuj) zagovarjajo zločinca

članek Borisa Kidriča *Polet osvobodilne fronte*, v katerem je zapisal: »Kdor danes ostaja še izven Osvobodilne fronte, ta je suha veja na živem narodovem telesu. Kdor pa kakor koli deluje proti Osvobodilni fronti in njeni enotnosti – ta je samega sebe izločil iz narodne skupnosti in bo nekoč še polagal račun pred narodom!« Šlo je torej za ponavljanje povsem jasne grožnje.

Razbijalci enotnosti Konec avgusta 1941 je Edvard Kardelj v *Delu* objavil članek *Za osvobodilno fronto slovenskega naroda*, v katerem lahko beremo, da komunistična partija »kot najmočnejša politična sila slovenskega naroda daje iniciativo v formiranju fronte odpora proti fašističnim okupatorjem«. Kardelj je torej razglasil KPS za »najmočnejšo silo slovenskega naroda«. Isto *Delo* je objavilo tudi Kidričev članek *Izdajstvo reakcionarne buržoazije nad lastnim narodom*, v katerem je ponovil trditev iz članka *K dejanjem!*: »Osvobodilna fronta slovenskega naroda je vzpostavljena in je danes edini upravičeni narodov predstavnik.« In tri stavke naprej: »Pojem Osvobodilne fronte in pojem slovenskega naroda postajata istovetna.« Nato je udaril po nekdanjem banu Natlačenu in generalu Rupniku, ko je omenil »izdajalsko vlogo Natlačena« in »petokolonaško akcijo izdajalskega generala Rupnika«. Zatem pa: »Kdor koli danes kakor koli napada Kom. partijo, ta vrši protinarodno delo, ta se je znašel na isti liniji z nemškimi in italijanskimi fašisti; boj za enotnost pozitivnih narodnih sil nujno terja borbo proti razbijalcem enotnosti.« Kidrič je peklenski revolucionarni krog sklenil tako, da je določil »izdajalce« (Natlačen) in »petokolonaše« (Rupnik), svojo združbo je imel za »pozitivne narodne sile«, njihovo početje pa za »boj za enotnost« teh sil in ta »terja borbo« proti »razbijalcem enotnosti«, ki pa so (zgoraj) že določeni. Peklenska spirala groženj in nasilja komunistične revolucije se je začela navijati.

Komunisti so svoje politične nasprotnike začeli ubijati že v začetku julija 1941. Do konca leta 1941 so ubili okoli sto Slovencev. 15. avgusta 1941 so ustanovili Varnostno-obveščevalno službo, ki je imela le en namen, da zbira podatke o političnih nasprotnikih in jih uničuje.

Gospodarji položaja V začetku leta 1942 so komunisti izvajali intenzivno gonjo proti oficirjem stare jugoslovanske vojske. Boris Kidrič je 7. januarja 1942 pisal KPJ v imenu CK KPS: »Razkrinkanje Draže Mihajlovića smo uspešno zaključili. Izvršni odbor OF je prejel s terena preko 500 resolucij, ki obsojajo izdajstvo Draže.« Seveda ni šlo za nobeno izdajstvo. Komunisti so vse tiste, ki so jih imeli za politične nasprotnike, razglašali za izdajalce, med vojno pa tako ni mogla teči diskusija (ali pravno razčiščevanje) o tem, kaj pri neki osebi oznaka »izdajalec« sploh pomeni. Mimogrede, oznaka »izdajstvo« je prvenstveno politično-ideološki pojem, ne pa tudi pravni, kot še danes marsikdo v Sloveniji misli. Z oznako »izdajalec« so komunisti v očeh ljudi upravičevali svoje zločine.

V istem dopisu, naslovljenem na KPJ, je Kidrič dodal: »Izkazalo se je kot povsem pravilno in pravočasno, da je Izvršni odbor OF objavil Vaše uradno pismo o Draži.« Bistvo te kampanje proti Draži Mihailoviću je bilo ustvarjanje monopola nad odporom proti okupatorju, saj je v nadaljevanju Kidrič zapisal, da se »narodna vojska na slov. ozemlju sestoji izključno iz partiz. čet in N. Z. /narodne zaščite, op. I. Ž./, kar je že pod političnim in vojaškim vodstvom OF.« Oficirjem se torej ni obetalo nič dobrega. Kidrič: »Kampanja proti Draži je prisilila tudi aktivne oficirje, da so podpisali z nami sporazum. /.../ S tem sporazumom, ki ga zaenkrat ne objavljamo, da jih ne bi Italijani internirali, so vezane oficirjem roke glede na kake separatne poskuse. Čim bi se pa ti poskusi pojavili, bomo sporazum objavili, kršilce razkrinkali in tolkli.« Kidrič torej brezobzirno: če se bodo oficirji organizirali po svoje (tudi proti okupatorju), bodo komunisti seznam oficirjev objavili, s čimer bodo podvrženi italijanski internaciji, hkrati pa jih bodo »tolkli«. Oboje se je tudi zgodilo. 19. marca 1942 so Italijani internirali 1.103 oficirje in podoficirje. Domneva se, da je pri aretaciji odigrala odločilno vlogo pošta, ki jo je OF poslala tem oficirjem, naj vstopijo v partizansko vojsko, in je šla skozi italijansko poštno cenzuro.

Naj navedem še naslednji stavek iz omenjenega Kidričevega pisma: »Zaradi naših udarcev so bili torej razni ljudje prisiljeni, da izdržijo enotnost. Mi smo ostali gospodarji položaja.«

Slavljenje Borisa Kidriča v Ljubljani, »mestu heroju«

»Protiljudski elementi« Sredi januarja 1942 je Osvobodilna fronta objavila Kidričev članek *Država v državi*, v katerem je med drugim zapisal, da »smo Slovenci stopili v prvo obdobje svoje narodne revolucije. Naša narodna revolucija se bo razvijala vse dotlej, /.../ dokler ne bo naša narodna osvoboditev prerasla v socialno osvoboditev slovenskega delovnega človeka«. Kidrič je potem med tremi »osnovnimi zapovedmi«, ki se jih je treba držati na začetku »narodne revolucije« (ki ni nič drugega kot leporečenje za komunistično revolucijo), navedel: »Zato pa je naša druga temeljna naloga, preprečiti bivšim 'voditeljem' in vsem protiljudskim elementom, da bi še kdajkoli dobili zaledje med slovenskim narodom, ki so ga danes do kraja izgubili.«

»Država« v državi Leta 1943 je IOOF izdal brošuro, v kateri

je bila objavljena študija Borisa Kidriča *Dve leti osvobodilne fronte*. V njej je med drugim zapisal: »Justifikacije petokoloncev so se v Ljubljani dogajale ob belem dnevu, kar je silno dvignilo narodno moralo, med belogardistične izdajalce pa zasejalo tak strah in trepet, da so začeli emigrirati v Italijo. OF je postala prava pravcata 'država v državi'.« Kidrič je zapisal tudi temeljni očitek, s katerim je krivdo za državljansko vojno z značilno komunistično lahkoto naprtil »drugi strani«, čeprav so bili zanjo krivi izključno oni: »Bratomorno je bila prelita slovenska kri, ko je čas kategorično terjal najtrdnejšo narodno enotnost.«

»Narodnoosvobodilni teror«

Leta 1944 je Boris Kidrič poslal v Moskvo daljše poročilo z naslovom *Kratek obris razvoja OF in sedanja politična situacija v Sloveniji*, v katerem je med drugim za začetno obdobje 1941–1942 ugotovil: »Moralno političnemu pritisku vsenarodne borbe se priključuje še narodnoosvobodilni teror Varnostno obveščevalne službe, ki likvidira narodne izdajalce ob belem dnevu.« Vosovski umori so bili zanj torej »narodnoosvobodilni teror«. To je torej narodnoosvobodilni boj? V istem pismu je Kidrič poudaril: »Vsa ilegalna tehnika /propaganda, op. I. Ž./, kakor tudi organizacija Varnostno obveščevalne službe, je bila že od vsega začetka izključno v rokah Partije.« Druge skupine v OF naj bi bile za to »nesposobne«. »Iz istih vzrokov so prišla že na samem začetku v roke Komunistične partije tudi komandna in politkomisarska mesta v partizanskih edinicah.«

Konferenca na Cinku

Komunisti so od 5. do 8. julija 1942 na Cinku v Kočevskem rogu organizirali partijsko konferenco, na katero so povabili svoje aktiviste s širšega območja Ljubljanske pokrajine. Če so v začetku konference še dopustili, da so nekaj besed spregovorili sopotniki v OF, so kaj hitro vzeli vajeti v svoje roke. Osrednji referat je ob Kardeljevi odsotnosti imel Boris Kidrič. Na dolgo je v takratni značilno zmaličeni, vendar slovesni govorici

Kidričev spomenik v Kidričevem

Spomenik žrtvam povojnih pomorov v Kidričevem

nanizal »velike uspehe« OF, narodnoosvobodilne vojske, komunistične partije, ki so jih dosegli skupaj z veliko bratsko Stalinovo Sovjetsko zvezo. Velik del referata je posvetil »beli gardi«, zaradi katere je treba »izvajati množično pojasnjevalno kampanjo, zato da preprečiš tolpi, ki se je izrodila v vulgarno sovražnikovo agenturo, da bi se znova posluževala političnih argumentov«. »Brezobzirno uničevati tolpo, trebiti jo na slehernem koraku, ker je pač izdajalska tolpa in ker se nahajamo v vojnem času – taki sta dve osnovni nalogi našega današnjega boja proti beli gardi, zlasti na osvobojenem ozemlju. /.../ Če bomo mi vse te ljudi, ki so pošteni, pa ne morejo tako hitro slediti, strpali v tabor bele garde, bi lahko imeli več sovražnikov nego prijateljev, ustvarili bi beli gardi množice. Nadalje je treba udariti po mišljenju, da je dovolj belo gardo fizično trebiti in da danes ni več potrebno slovenskim ljudskim množicam pojasnjevati, kaj je bela garda in zakaj jo je treba uničevati. Ni dovolj, da belo gardo fizično trebimo, treba jo je hkrati politično razkrinkavati.« Z drugimi besedami je to pomenilo, da ni bilo dovolj ljudi pobijati, treba jih je bilo hkrati polivati z gnojnico oz. te svoje umore opravičevati z nalepkami npr. »izdajstva«.

»Očistiti osvobojeno ozemlje«

Kidrič je nato naštel glavne naloge komunistov na »osvobojenem ozemlju«: »Naloge, ki si jih zamišlja partija v skladu z IOOF na osvobojenem ozemlju:

1. Pokazati slovenskemu narodu na osvobojenem ozemlju vzoren primer demokracije in demokratične ureditve ter vzoren primer javne varnosti in reda.
2. Očistiti osvobojeno slovensko ozemlje notranjih sovražnikov slovenskega naroda.
3. Zaktivizirati najosnovnejše ljudske množice, predvsem delavce in kmete.« Glavne naloge partije in IOOF na »osvobojenem ozemlju« so torej bile čista komunistična revolucija. Popoln razkorak med prvo, drugo in tretjo našteto nalogo zato seveda ne preseneča in nazorno govori o miselnosti (miselnih akrobacijah) Kidriča in drugih glavnih tvorcev komunistične revolucije.

»Druga naloga je očistiti svobodno slovensko ozemlje notranjih sovražnikov slovenskega naroda,« je nadaljeval Kidrič. »Ne sme se zgoditi, da bi na tem koščku osvobojenega ozemlja slovenske zemlje še kdaj bela garda lahko vzpostavila svojo organizacijo, /.../ interesi osvobodilne borbe zahtevajo, da se bela garda /.../ uniči /in/ treba /je/ z vso ostrostjo nastopiti proti pojavom popuščanja, kot je bil primer na Notranjskem, ko so se belogardisti z orožjem v roki borili proti partizanom, ki so jih potolkli, razorožili, a jim pustili življenje.« Kidrič je s tem mislil na poskus samoobrambe v Loškem Potoku sredi maja 1942, ki so ga partizani, čeprav jih ni ogrožal (ogrožal bi lahko le revolucijo), brezobzirno razbili. Po Kidriču bi torej morali takrat izpuščene moške pobiti.

Nadaljevanje prihodnjič

